

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. ודרוסת הנץ בעוף הדק דרוסת הנץ בדכוותיה ואינך בדזומרא מינייהו ואיכא דאמרי דרוסת הנץ בדדרי מיניה ואינך בדכוותיהו.....2
- ב. יש דרוסה לשועל ... אין דרוסה לכלב.....3
- ג. אין דרוסה אלא ביד לאפוקי רגל דלא אין דרוסה אלא בצפורן לאפוקי שן דלא.....4
- ד. אין דרוסה אלא מדעת לאפוקי שלא מדעת דלא.....4
- ה. אין דרוסה אלא מחיים לאפוקי לאחר מיתה דלא ... דדריס ופסקה לידיה מהו דתימא בהדי דדריס שדי זיהריה קמ"ל בהדי דשליף שדי זיהריה.....5
- ו. ארי שנכנס לבין השוורים ונמצא צפורן בגבו של אחד מהן ... וצפורן לחה אבל יבשה ... חוששין לספק דרוסה.....6
- ז. ספק על ספק לא על אימא לא על ספק כלבא ספק שונרא אימא כלבא על שתיק ואיתוב בינייהו אימר שלמא שוי קמע רישיה דחד מינייהו נח מריתחיה איהו קא מעואי ואינהו קמקרקרן בעותי קא מבעתי.....7
- ח. ולשהינהו שנים עשר חודש אתי בהו לידי תקלה וליזבנינהו לעובדי כוכבים אתו לזבנינהו לישראל וליחנקינהו ולישדינהו לאשפה וליטעמיך נישדינהו לכלבים אלא לפרסומי מלתא דאיסורא.....11
- ט. ההוא בר אוזא ... על לביני קניא נפק אתא כי ממסמס קועיה דמא ... ה"נ ספק קניא ספק שונרא אימר קניא מחייה.....12
- י. סימנים שנדלדלו ברובן.....13
- יא. בדרוסה עד שיאדים בשר כנגד בני מעיים נתמסמס הבשר רואין אותו כאילו אינו ... כל שהרופא גורדו ומעמידו על בשר חי.....14
- יב. ההיא ריאה דכי הוו מיתבי לה יתבה שפיר וכי הוו מדלו לה הוה ... ונפלה תילהי וטריפנא לה.....16
- יג. בקוץ עד שתינקב לחלל.....16

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יד. בסימנים עד שיאדימו סימנים עצמם.....17

דף נג.

א. ודרוסת הנץ בעוף הדק דרוסת הנץ בדכוותיה ואינך בדזוטר א מינייהו ואיכא דאמרי דרוסת הנץ בדרבי מיניה ואינך בדכוותיהו

כבר התבאר לעיל דף מב: שכל החיות והעופות¹ הדורסות יש להן ארס בין ציפרניהם, הלכך כל בהמה ועוף הנדרסת מחיה ועוף הדורסין מריפה.

ואין כהן שוה אלא מעלות מעלות יש, כמו שהתבאר שם.

ועופות בעופות גם כן מעלות מעלות יש להם, כיצד:

הגם והוא² שקורין לו פלקון³ בלשון אשכנז וכיוצא בו וכל שלמעלה ממנו, יש לו דריסה בכל העופות אפילו בגם שבגסין ואפילו גדולה ממנו.

¹ שו"ע ונו"כ נו א

² רמ"א שם ג

³ או אסטור"ר כ"ב הפוסקים ומבואר בדברי הרשב"א. בתדושינו ובת"ה וכן בדברי הרא"ש שהנשר דינו כגם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ושאר עופות שהם למטה מהגם עד הנץ⁴, יש להן דריסה בכל העופות שהם כמותן אבל לא⁵ במינים הגדולים מהם⁶. וי"א⁷ שיש להם אף בגדולים מהם ויש לחוש לשיטתם⁸.

והנץ והוא שקורין לו שפערבי"ר⁹, יש לו דריסה בכל העופות הדקין כגון תורים ויונים וכיוצא בהם וכל שכן בצפרים ואפילו הם גדולים ממנו, אבל לא בגסין כאווזין ותרנגולים.

במה דברים אמורים בתרנגולים הגדולים, אבל בקטנים אף על פי שהן גסין בגופן יותר מן הנץ¹⁰, יש לו דריסה.

ושלמטה מן הנץ אין להם דריסה כלל אפילו במינין שלמטה מהם. וי"א¹¹ שיש להם דריסה בעוף שכמותן.

ב. יש דרוסה לשועל ... אין דרוסה לכלב

⁴ שו"ע ונו"כ שם ג

⁵ כ"כ הלבוש ובש"ך יד כתב שדעת השו"ע לחלוק עליו ועיין יהודה כ דהנה המחבר לא הזכיר דין גס, מבואר מזה דלא כמ"ש הש"ך דהולך בשיטת הרשב"א, אלא ס"ל כדעת הרמב"ם כמו דמסכים נמי בהב"י ובכס"מ דס"ל דכל שאר העופות חוץ מנץ אין להם דריסה זולת בעוף שכמותם ולא בגדול ממנו, ואף גס כן הוא, אך ממילא כיון שהוא בעצמו עוף גס ע"כ יש לו דריסה גם בעוף גס שכמותם, ומשמע דה"ה הנשר אך ממילא לא נמצא בטהורים עוף גדול ממנו. אך זה י"ל דס"ל נמי דגם בלמטה מנץ יש לו נמי דריסה בעוף שכמותם, אך דוקא ממין הדק, וממילא כן הוא כיון שהוא למטה מהנץ הוא בעצמו עוף דק ואין לו דריסה בעוף שגדול ממנו.

⁶ פי' אפי' לא הגיע לחלל אבל הגיע לחלל כבר נתבאר דיש לו דריסה אפי' בגדיים וטלאים וכ"ש בכל העופות וכן בכל הסימן מיירי אפי' לא הגיע לחלל ופשוט הוא, ש"ך יב ופר"ח.

⁷ דאותן שלמעלה מהנץ דינן כנץ ממש דדרסי אפי' בעוף הגדול מהם וכ"כ הרשב"א בחדושי דיש להחמיר כסברא זו וכן דעת הר"ן, ומיהו היינו דוקא במין עוף הדק דומיא דנץ כמ"ש הר"ן וכ"פ מהרש"ל וכבר השינו הש"ך יד על המחבר בזה ע"ש וכן דעת הפר"ח ע"ש.

⁸ ש"ך ויד יהודה יז

⁹ ביד יהודה יז כתב מיהו לא ידענו איזה עוף ס"ל דנקרא נץ, מ"מ יש להחמיר בעוף שנקרא אשפרוויר ג"כ.

¹⁰ הרשב"א בת"ה דף מ"ד.

¹¹ כהרשב"א בב"י דלא כהרא"ש דכתב הטור בשמו דלמטה מן הנץ אין לו דריסה כלל וכ"כ רש"ל כהרשב"א ולזה הסכימו האחרונים. ט"ז ח ש"ך ופר"ח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכבר התבאר שם ולעיל דף נב: שחתול¹² ונמייה ושועל אין להם דריסה בכבשים הגדולים, אבל יש להם דריסה בגדיים וטלאים וכל שכן בכל העופות.

וכלב אין לו דריסה כלל אפילו בעופות שאין לו ארס אלא כמעשה קוץ בעלמא¹³.

ג. אין דרוסה אלא ביד לאפוקי רגל דלא אין דרוסה אלא

בצפורן לאפוקי שן דלא

אין דריסה¹⁴ אלא ביד ובציפורן, שאין להם ארס אלא בין ציפרני ידיהם כלומר ציפורני הכפות הקדמיות, אבל דרסה ברגליה כלומר הכפות האחוריות¹⁵, או נשכה בשיניה או עוף בחרטומה. אין שם ארס ולא הוי אלא כמעשה קוץ בעלמא¹⁶.

והני מילי בחיות הדורסות, אבל עופות הדורסות אין להם ידים אלא יש להם ארס בציפרני רגליהם ודורסין ברגליהם¹⁷.

אם ניטל הצפרניים אין לו דריסה עוד. וכן אם חיפה אותם בכסף או בדבר אחר¹⁸.

ד. אין דרוסה אלא מדעת לאפוקי שלא מדעת דלא

¹² שו"ע ונו"כ שם א

¹³ שאם דרס ברגליו או נקב בשיניו עד לחלל, ויש לחוש שמא נקב במקום שנקב משהו פוסל בו, חוששין לו כדרך שחוששין לקוץ הנוקב לחלל כמו שנתבאר למעלה סימן נ"א

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ו

¹⁵ ש"ך שם יט

¹⁶ ואם נקב לחלל מריפה

¹⁷ לבוש ומ"ז שם י וש"ך שם

¹⁸ יד יהודה כז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואין דריסה¹⁹ אלא מדעת הדורס, אבל שלא מדעת כגון שנפל הדורס דרך מקרה על הנרדף ונתחב בו ציפורנו, או שהיה²⁰ הדורס ישן והכה הבהמה שלא מדעת לא הוי, דריסה.

ה. אין דרוסה אלא מחיים לאפוקי לאחר מיתה דלא... דדרים ופסקוה לדידיה מהו דתימא בהדי דדרים שדי זיהריה קמ"ל בהדי דשליף שדי זיהריה

ואין דריסה²¹ אלא מחיים של דורס ונדרס, כיצד:

הרי שנעץ בצפורנו בגבו של נדרס ועד שלא הוציא ציפורנו שלא התחיל למשוך הצפורן כלל, הומת הדורס, או חתכו ידו²², או נשחט הנדרס הרי זה כשר, שאין מטיל הארס אלא בשעת הוצאת ציפורנו²³ בהתחלת משיכת הצפורן²⁴, ואפילו אנו רואים אחר כך שהאדים הבשר כנגד מקום הדריסה אין חוששין לו²⁵. אולם אם נשאר ציפורנו תחוב בבשר ושמת ידו קודם מיתתו של הדורס או הנדרס אסור²⁶.

במה דברים אמורים כשראינו מתחלה ועד סוף שלא הוציא ציפורנו, אבל אם בא לפנינו וציפורן עם חלק מהיד²⁷ תחובה לו בגבה והיו היה ועוף הדורסים עמו²⁸, חוששין שמא דרס וחזר ודרס, הלכך אלו הצדין עופות בעופות הדורסים, והביא הציד את הנצוד בציפורנו תחובה בו ושחטו קודם שהסיר צפרנו אסור, דשמא הכהו דרך פריחתו, אף על גב שלא ראינו

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם ז

²⁰ לבוש" וש"ך כ מהסמ"ג וסו"ת.

²¹ שו"ע ונו"כ שם ח

²² לבוש"ט"ז שם יבמ הב"י

²³ לבוש"ט"ז שם יא

²⁴ יד יהודה כ"ט

²⁵ לבוש"ש"ך כא

²⁶ משב"ז שם יא

²⁷ משב"ז שם יג דאל"ה כבר התבאר שציפורן לבדה מטיל ארס בשמיטת ידו

²⁸ ט"ז יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

חוששין שמא הכהו והוציא ציפורנו, שכן דרכו שמכה בו כמה פעמים עד שיצודנו.

ו. ארי שנכנס לבין השוורים ונמצא צפורן בגבו של אחד מהן ... וצפורן לחה אבל יבשה ... חוששין לספק דרוסה

חוששין²⁹ לספק דרוסה³⁰, לפיכך ארי שנכנס³¹ בין השוורים, וכן אחד משאר הדורסים³² שנכנס לבין אותם הבהמות שיש להם דריסה בהם ונמצאת ציפורן של הדורס תלושה ותחובה בגבה של אחת מהן, בין אם הציפורן לחה או יבשה³³ חוששין³⁴, וכל שכן אם מקום צפורן או חמש צפרניו שמוטות מגבו. ואפילו הוא שותק והם שותקין או אם הוא והם מקרקרים³⁵

²⁹ שו"ע ונו"כ שם ט

³⁰ המשאת בנימין כתב דאינו אלא מדרבנן, ובסה"ת נראה דמסתפק בזה אי הוא דאורייתא או רק מדרבנן [ארוך מרס"ק יח], ובהרשב"א בחידושו כתב דאם אין כאן אלא בהמה אחת אסורה מספיקא דאורייתא אבל מה דאוסרין אפילו הם כמה אינו אלא דרבנן, אבל בת"ה משמע מדבריו דחשבינן כולם לספיקא דאורייתא [שם ד"ה ועיין], מיהו אינו דאורייתא ממש רק דחכמים עשאוהו כדאורייתא [שם ד"ה מיהו]. ומשאר פוסקים נראה נמי דהוא דאורייתא יד יהודה לא

³¹ שו"ע ונו"כ שם יד

³² לבוש וב"י כתב דכ"כ הרשב"א [נג. סד"ה הא דאמר] וספר התרומה ופשוט הוא, וכעת לא מצאתיו בסה"ת. מיהו נראה דדוקא בבהמות שבהם הדרך להתחכך בכתלים אבל לא בעוף שאין דרכו להתחכך בכותל. וכן מדייק הלבוש, וכתב [סע' יד] וכן אחד משאר הדורסין שנכנס לבין הבהמות שיש להם דריסה בהם. ואולי לזה מדייק הרמב"ם וכתב [פ"ה משחיטה הי"א] חוששין לספק דרוסה, כיצד ארי שנכנס לבין שוורים ונמצא צפורן בו וכן שועל או נמיה שנכנס לבין העופות והוא שותק והם מקרקרין ע"כ, דבהם דוקא בכה"ג הוי ספק דרוסה. מיהו בלא"ה הוא דבר דלא שכיח כלל. יד יהודה מט

³³ בלבוש כתב ולא אמרינן כיון שהציפורן היא יבשה ודאי היתה תחובה כבר בכותל זמן רב עד שנתייבש, ונתחככה שם הבהמה ונתחבה לה בגבה, אלא כיון שראינו את הדורס נכנס לשם ואיכא גם כן ריעותא דציפורן התחובה לה בגבה, חוששין שמא הדורס דרסה ונשמטה ממנו הציפורן וישבה לה בגבה. וכבר השיג הש"ך לד' עליו בזה וכתב דאישתמיטתיה ש"ס ערוכה דף נ"ג דאיתא התם להדיא איפכא דביבשה מסתבר טפי לאיסורא דכיון דיבשה היא עבידא דמשתמטה מיד ארי וכן הוא בחדושי הרשב"א ושאר פוסקים והוא פשוט.

³⁴ פ"י משום דחיישינן שמא דרס וחזר ודרס כדלעיל בס"ה ואח"כ הציפורן נשמטה ממנו, וכ"כ הש"ך בס' נ"ה ומשיג על הב"ח וט"ז, והעיקר כדבריו והסכים עמו הפר"ח.

³⁵ כיון דאיכא ריעותא דהיינו צפורן או מקום ציפורן חיישינן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואפילו במקום רחב³⁶, חוששין לו בכהאי גוונא דאיכא ריעותא, אולם אף אם נמצאו ג' נדרסים אין חוששין לאחרים³⁷.

אולם אם הם במקום צר לא לזה בלבד חוששין אלא לכל השוורים שבדיר, אפי' כולם שותקים. שאין אומרים נח רוגזיה אלא כשהרג אחד מהם, אבל אם דרסה ולא הרג אדרבה רוגזו בוער בו ביותר ומכה ודורס הרבה, וכל שכן במקום שרואין צפרני הדורס שמוטות לו מגבו דחוששין.

ואם לא ראינו דורס נכנס בין הבהמות תולין³⁸ לומר שצפורן זה היה בכותל ונתחככה הבהמה בכותל ונתחבה בגבה.

**ז. ספק על ספק לא על אימא לא על ספק כלבא ספק שונרא
אימא כלבא על שתיק ואיתוב בינייהו אימר שלמא שוי
קטע רישיה דחד מינייהו נח מריתחיה איהו קא מעזאי
ואינהו קמקרקין בעותי קא מבעתי**

ומכיון שהחוששין לספק דרוסה³⁹, אם רואין ארי שנכנס לבית השוורים או עוף הדורס שנכנס לבית העופות, גם אם לא נמצא ציפורן כנ"ל חוששין שמא דרסן, דספיקא דאורייתא היא ולחומראף והוא שנכנס העוף הדורס

³⁶ אף על גב דכשהן עומדות במרחב אפי' איהו שתק ואינהו מקרקרין לא חיישינן להו דאימר רדף אהריהם ולא השיגם כדלהלן ונימא גם בזה כיון שהוא במקום רחב ודאי ברהה והציפורן בא מן הכותל, שאני הכא שהרי יש ריעותא לפנינו שהציפורן תחובה לה בגבה, אבל לשאר אין חוששין וכמ"ש המחבר, ולא לזה בלבד חוששין אלא לכל השוורים שבדיר אם הם במקום צר משמע במקום רחב אין חוששין לשאר שוורים אלא לזה שהציפורן בגבו וכן דעת הב"ח כהב"י, והט"ז השיג על הב"י וכתב דבמקום רחב אפי' אותו שהציפורן בגבו מותר ואינו מחוור וכן דעת הפר"ח ע"ש. כתב הרשב"א דדוקא כשראינהו שנכנס לבין השוורים אבל שור שבא לפנינו וציפורן יושבת לו ע"ג שרי, אבל צ"ע בתרתי ותלת דקיימין בדרא דסחופי' וקרוב מאד הדבר לאסור עכ"ל, והפר"ח כתב בפשיטות לאסור בכה"ג ע"ש ראיתו..

³⁷ ואף ע"ג דבסי' פ"ד יתבאר בתבשיל שנמצאו בו ג' תולעים דאסור, שאני התם דאמרינן דודאי טבע של ירקותו זה לגדל בו תולעים, משא"כ כאן שכל בהמה יש לה חזקה טובה בפני עצמה ומה יזיק איסור של אחת לחברתה, ט"ז וש"ך בנקודות הכסף ע"ש

³⁸ ט"ז שם כא וכ"כ הרשב"א דהוא ס"ס ספק נכנס או לא נכנס ארי ואת"ל נכנס שמא צפורן זה לא מיד הארי הוא אלא בכותל נתחכך עכ"ל ועיין בנקה"כ שם
³⁹ שו"ע ונו"כ שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בכלוב מלא עופות או ללול של תרנגולין, והארי בדיר של בהמה שהוא להם מקום צר ואין להם דרך לברוח מפניו⁴⁰.

אבל אם נכנס למקום רחב שיכולות לברוח מפניו⁴¹, אפילו שמענום צווחות והוא שותק אין חוששין להם, שאנו אומרים ברחו מפניו ולא השיגום. ואף אם נמצאו ג' נדרסים אין חוששין לאחרים⁴². וי"א⁴³ שזה אינו אלא בעופות שיכולים להשמט בחצר ומקום אינו אלא כלוב שאינם יכולים לברוח אבל שאר בע"ח מקום רחב אינו אלא מקום כמו בקעא שיכולים לרעות במרחב אך בית וחצר גדולים נחשב מקום צרין

ובמקום צר נמי לא אמרין דחוששין כשהוא שותק אלא דוקא שהם מקרקרין, שכיון שהוא שותק והם מקרקרין אמרינן ודאי עשה רצונו שדרס ושיכך חמתו ולכך שותק, והם מקרקרין שנבעתין ממנו מחמת שנדרסו.

אבל אם הוא שותק והם שותקין אין חוששין להם, שכיון שכולם שותקין אמרינן שלום עשו ביניהם⁴⁴, שכן דרך הרבה היות שנעשו בני תרבות ומתגדלות עם בני אדם ובהמה ואינם מזיקות להם, שאילו הזיקום היו צווחין שכן דרכן לצווח.

במה דברים אמורים שלא ראינוהו שננע בהם, אבל אם ראינוהו שקפין עליהם כדרך הדורסים אף על פי שהוא בן תרבות, לא אמרינן כיון ששתקו

⁴⁰ ראיתי בלחם הפנים שכתב על דברי רש"ל וז"ל משמע מדברי רש"ל במקום צר אפילו הרג רק א' חוששין לאינך ע"כ, אמרנוא כד ניים ושכיב אמר להא מילתא דאי כנירסא שלפנינו קשה באם הרג א' מהם אף במקום צר אמרינן כבר נת רונזיה בזה ואין חוששין לאחרים, ואי טעות נפל בדפוס וצ"ל במקום הרג דרס, קשה במקום צר אפילו בלא דרס כלל חוששין לכולם לספק דרוסה, וק"ל. חגורת שמואל
⁴¹ לבוש ומחבר

⁴² מהרש"ל ופר"ח. ואף ע"ג דבסי' פ"ד יתבאר בתבשיל שנמצאו בו ג' תולעים דאסור, שאני התם דאמרינן דודאי טבע של ירקותו זה לגדל בו תולעים, משא"כ כאן שכל בהמה יש לה חוקה טובה בפני עצמה ומה יזיק איסור של אחת לחברתה, ט"ז וש"ך בנקודות הכסף ע"ש

⁴³ במ"ז יד מביא מהב"ח וכן בש"ך כד פר"ח ולא מיקרי רחב אלא בקעה שאינה מוקפת גדר ומחיצה, אבל בחצר שמוקף גדר ומחיצה היישינן, אבל בעופות דנשמטין מן הדרוס אנה ואנה לא היישינן בחצר רחב אלא בכלוב או בלול שהוא להם מקום צר, וכן הוא משמעות המחבר ולא כב"י, מיהו מותר למוכרו לעכו"ם אף בבהמה בחצר רחב המוקף דכיון דיש מן האחרונים מקילין בזה הו"ל ספיקא דדינא, ש"ך שם ופר"ח, ועיין בתשובת מהר"מ מלובלין בסי' ק"ד.

⁴⁴ לבוש ומ"ז שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL1l7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

דרך שחוק עשה ולא דרס, אדרבה אמרינן מרוב ביעתותא שותקין והוא שיבך חמתו ודרס ולכך שותק וחוששין להם⁴⁵.

ואם הוא והם מקרקרים ולא ראינוהו שדרס אין חוששין להם, דאמרינן כשם שהם נבעתים ממנו כך הוא נבעת מהם ולא קרב אליהם.

אם ב' או ג' זאבים סבבו עדר בשדה הרי זה כמקום צר⁴⁶.

והיכא דלא ידעינן⁴⁷ אם שתקו אם צווחו הם או הוא, כגון שראינוהו נכנס לדייר וטרם באנו לשם יצא בין ארי בין שאר דורסים, אין חוששין להם⁴⁸, ויש⁴⁹ אוסרין גם בזה, ויש לחוש לדבר לאסרו⁵⁰, ובהפסד מרובה נראה להקל אבל למוכרו לעכו"ם מותר⁵¹.

⁴⁵ בתשובת ב"ח סי' קכ"ז אווזות שהיו בחצר גדולה ונכנס ביניהם שועל ופצע לא' מהן הורה דאותו האווז שפצע אסור והשאר מותר ובכלוב הוא להם מקום צר, ובסי' קמ"ז הורה להקל ולהתיר בדבר התרנגולים שהיו בכלוב ונשמע בלילה קול צעקה ביניהם וכשהלכו לראות נמצא תרנגולת אחת שנדחקה מן הכלוב וברח והשאר רצו והלכו לכאן ולכאן, וא' מהן היה תחוב ראשו בין הנקבים ואומרים שהיה ע"י הברדלס שבכלוב, והתירם מכת ס"ס ספק שמא לא היה אצל הכלוב ואת"ל שהיה שמא לא נגע בא' מהן. ועוד התיר התרנגולים שהיו עומדים בחדר על הכלונס התחוב על הכותל מכאן ומכאן במקום גבוה ושני תרנגולים קטנים היו קשורים זה בזה למטה מהם בקרקע באופן שלא היו יכולין לעלות ולמחר נמצאו שני התרנגולים קטנים אחד שנאכל כולו ונותרו העצמות והב' נקטע ראשו, העלה דאותן שהיו למעלה על הכלונסות מותרין ע"ש, וכל זה מביאו הלח"פ.

⁴⁶ יש"ש

⁴⁷ שו"ע ונו"כ שם י

⁴⁸ בלבוש כתב דהוי ספק ספיקא, ספק שמא שתקו כולם או צווחו כולם, ואת"ל הוא שתק והם צווחו שמא מחמת יראה צווחו ולא דרס וכבר השיגו הש"ך בזה שאין זה ס"ס דהא בספק הראשון כשאתה אומר שמא צווחו או שתקו כולם מוכרח אתה לומר ג"כ שמא לא דרסו והיינו הספק השני והכל הולך למקום אחד, אכן טעם סברא זו דלא אמרינן חוששין לספק דרוסה אלא היבא דאיכא ריעותא הא לאו הכי לא דרוב חיות בחזקת שאינן דורסין הן, וכן הוא בת"ה.

⁴⁹ וטעם שלהם דכיון דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת אין להקל מספק ואין כאן ס"ס על כן אזלינן לחומרא ולא הקילו בגמרא אלא ספק אם היה שם ארי או לא וכמ"ש בסעיף שאחר זה די"ש בהם ס"ס, ט"ו.

⁵⁰ רמ"א בהג"ה

⁵¹ ש"ך ופר"ח ואפי רברבי שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ואם חתך ראשו של אחד מהם⁵² אפילו הוא שותק והם מקרקרין אין חוששין להם, דאמרינן כבר נח רוגזיה והאחרים מחמת יראה מקרקרין. וכן אם הרג אחד מהם ומצאו מיד⁵³.

במה דברים אמורים⁵⁴ שנכנס לתוך הדיר ועמד עמהם, או עוף הדורס שנכנס בכלוב מלא עופות, דכיון שהוא עמדה ויכול לדרוס כרצונו אמרינן כיון שחתך ראשו של אחד מהם נח רוגזיה.

אבל כגון אלו החתולים שעולין על כלוב מלא עופות ואינם יכולים ליכנס שם ומכניסין ידיהם מבפנים ודורסין, אף על גב שחתכה ראש של אחד מהם לא נח רוגזיה משום הכי, דמתוך שהם בורחים תוך הכלוב הנה והנה אף הוא כועס עליהם וחוששין גם לאחרים הנותרים⁵⁵.

ובעומד עמהם⁵⁶ גם כן דאמרינן כבר נח רוגזיה, במה דברים אמורים כשהרגה, אבל אם דרס או פצע אחת מהם⁵⁷ ולא הרגה אף על פי שעומד עמהם חוששין לכולם, דכל שכן דחמתו בערה בו שהצילה עצמה ולא היה יכול להורגה,

ואפילו הרגה אחת נמי לא אמרין דנח רוגזיה אלא כשלא ראינו שדרס עוד אחרות, אבל אם ראינו דורסת עוד אחרות⁵⁸ הרי ראינו שלא נח רוגזיה וכל מה שבדיר אסור.

⁵² לאו דוקא אלא ה"ה תרי ותלת מינייהו דתלינן לומר קמא קמא דמטי לידיה קמל עד דנח רוגזיה ולא נגע באחריני כלל, ואף על פי דהר"מ וב"ה ותורת חיים סבורין דאם הרגה יותר מא' כולן אסורין אין דבריהם מכוונים, דבוודאי כיון דחזינן דקטע תרי ותלת תלינן שכל שדרס הרג ואין לחוש ולומר שדרס מקודם שהרג כי היכי דלא חיישינן בקטע חד מינייהו וגם אין לנו לחוש שדרס אח"כ כי היכי דקטע חד מינייהו אמרינן נח רוגזיה ולא דרס אח"כ ה"ה כי קטע תרי ותלת, ולכן נ"ל עיקר בדברי מ"ב וכן דעת בעל ספר צ"צ בסי' ק"ה וכן דעת המ"ז והכי נקטינן, פר"ח.

⁵³ דחתך ראשו לאו דוקא וה"ה הרגה וכמ"ש בסי"ב בד"א כשהרגה, וכ"כ בספר צ"צ סי' ק' וסיים אלא שאם נמצא דקטע לרישיה אפילו שלא נמצא כך אלא למחרתו מהני לשאר כבשים, אבל בשלא קטע לרישיה אלא הרגה לא מהני לשאר כבשים אלא כשמצאוהו מיד כך כשקפיץ הוא, אבל בשלא נמצא כן אלא למחרתו לא מהני לשאר כבשים דחיישינן שלא הרגה מתחילה ולא נח רוגזיה אלא שמת אח"כ וחיישינן לכולם ע"כ, ולזה הסכים הפר"ח.

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם יא

⁵⁵ כך פי' הר"ן וכן דעת הרא"ה בספר ברוך הבית דף מ"ה וכן עיקר ודלא כמשמרת הבית שחלק על זה בלא ראייה, פר"ח. וכן נראה דעת האו"ה בכלל נ"ז שכתב מעשה שהכניס חתול ידו ללול של עופות שקורין וואכטליין והוציא קצת מהן ואכל אותם ונשארו קצת מתים תוך הלול וקצת חיים ואסרו הכל עכ"ל, ואמאי לא תלינן לומר קמא קמא דמטי לידיה קטליה עד דנח רוגזיה ולא נגע באחרונים כלל, אלא דבכה"ג שהכניס ידו לפנים והם היו בורחים בלול הנה והנה אף הוא כעס עליהם וחוששין גם לאחרים הנותרים חיים.

⁵⁶ שו"ע ונו"כ יב

⁵⁷ וכן מבואר בדברי הרשב"א בחדושו ובת"ה וכן בדברי הר"ן ופשוט הוא. ודע דבדרס או פצע אפילו כולם שותקים אסורים

⁵⁸ וה"ה פצעה דחד טעמא הוא, מ"ז, ומשמע ודאי דכל שנמצאים מקצתם נדרסים אפי' לא ידעינן הי מינייהו דרס, כולן אסורות וכמ"ש הש"ך וספר מ"ב בסופו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

והא דחוששין לספק דרוסה, דוקא שידענו שנכנס הארי ביניהם שאין כאן אלא ספק אחד שמא דרס שמא לא דרס, ואולינן לחומרא בספיקא דאורייתא, וקרוב לודאי כיון שהוא שותק והם מקרקרין אמרינן לא על חנם הוא שותק והם מקרקרין אלא שעשה רצונו ונח רוגזיה.

אבל אם הוא ספק אם נכנס אם לאו, שיש כאן ספק ספיקא שמא לא נכנס, ואם תמצא לומר נכנס שמא לא דרס אחד מהם אין חוששין אפילו שמענו אותן מקרקרין⁵⁹.

וכן אם ספק ארי נכנס ספק כלב נכנס, הוי כמו ספק נכנס ארי ספק לא נכנס, אין חוששין להם לספק דרוסה,

ודוקא שיש לפנינו ארי וכלב תולין בהם להקל, אבל אם בא לפנינו מבעבע דם ואין אנו יודעין במה נעשה תולין במצוי בין להקל בין להחמיר⁶⁰ כן הוא לדינא.

דף נג:

ח. ולשהינהו שנים עשר חודש אתי בהו לידי תקלה וליובנינהו לעובדי כוכבים אתו לזבנינהו לישראל ולייחנקינהו ולישדינהו לאשפה וליטעמיך נישדינהו לכלבים אלא לפרסומי מלתא דאיסורא

ואם הנדרסים⁶¹ הם רבים אסור להשהותן י"ב חודש, שמתוך שהם רבים יש לחוש שמא יבא לידי מכשול ויאכל אחד מהם תוך הזמן⁶², ויש אוסרים בשהייה אפילו באחד שמא יבא לידי תקלה מתוך השהייה.

⁵⁹ וכ"כ הרשב"א בחדושי וכת"ה ופשוט הוא.

⁶⁰ דע שיש ג' שיטות בדבר, לדעת הרמב"ם לעולם אזלינן לחומרא אפי' בספק שקול זולת אי איכא למיתלי טפי בהיתרא, ואי איכא כלבא ושונרא קמן תלינן לחומרא בשונרא, אבל אי ליתנהו קמן תלינן להיתרא, ולדעת הרשב"א אף בדאיתנהו קמן לעולם תלינן לקולא זולת היכא דליתנהו קמן ומצוי יותר א' מהם דאז אזלינן בתר המצוי, וחילוף זה אמיתי הוא גם לדעת הרמב"ם, ולדעת הרא"ה והר"ן אף בדליתנהו קמן ומצוי יותר אחד מהם תלינן בדבר אחר ולא תלינן בדרוסה, ולעיל בסי' כ"ט ס"ק א' הארכתי להוכיח דאף בספק שקול אזלינן לחומרא וכ"ש לגבי ספק דרוסה ולפיכך לענין דינא נקמינן חומרי דכולהו פירושי, פר"ח.

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם כ

⁶² אבל היכא דא"צ לשהות רק כ"א יום לא חיישינן לתקלה בזמן מועט כזה, כ"כ מהר"א בהגהת ש"ך סי' ע"ג ומביאו בד"מ ובת"ח כלל ע"ג דין ד' וכן משמע לקמן סי' פ"ו, ש"ך, ועיין בפר"ח ראייה לזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אסור למכור⁶³ דרוסה או ספק דרוסה לגוי כשהיא חיה, דשמא יחזור הגוי וימכרנה לישראל והוא לא ידע, אלא ימיתנה וימכרנה לגוי.

ודוקא ספק טריפה או אפילו ודאי דרוסה ואין מקום הדריסה ניכר מבחוץ, יש לחוש שמא ימכרנה לישראל והישראל לא ידע, אבל ודאי טריפה מותר למכור לגוי ועודה חיה, דהא ודאי לא יקנה אותה שום ישראל שהרי יראה שהיא טריפה.

ובספק טריפה נמי יש אומרים דוקא דרוסת ארי והזאב אסור למוכרה, אבל דרוסת שאר חיות מותר למוכרן, כיון שיש קצת מן הפוסקים דשאר חיות אין להם דריסה הוה ליה ספק ספיקא, ספק שמא לא ימכרנה לישראל, ואם תמצא לומר ימכרנה שמא הלכתא כאותן הפוסקים המכשירין.

ואין להקל בזה אלא בדרוסה כיון דבלא"ה יש בדרוסה כמה צדדים להתיר, אבל בטריפות אחר בפלוגתא דרבנותא היכא דאין צדדים בלא"ה להתיר, אין להתיר למוכרו לעכו"ם⁶⁴.

ט. ההוא בר אוזא ... על לבני קניא נפק אתא כי ממסמס

קועיה דמא ... ה"נ ספק קניא ספק שונרא אימר קניא

מחייה

וכן אם הוא מבעבע דם בצואר⁶⁵ וספק ארי או ספק כלב נשכו או שמא בקנה נגף, אין חוששין להם לספק דרוסה⁶⁶, אבל מכל מקום דין ספק תחיבת קוץ

⁶³ שו"ע ונו"כ שם כא

⁶⁴ שו"ע ופר"ח.

⁶⁵ שו"ע ונו"כ יג

⁶⁶ בלבוש כתב וצ"ע לי מה טעם לא חיישינן לדרוסה ותלינן בכלב או בקנה להקל, כיון דמבעבע דם על כרחך אין כאן אלא ספק אחד שמא בכלב או בקנה ושמא הדורס דורסו, דהא על כרחך אחד מאלו נגע בו, ומיירי שיש ארי וכלב או קנה לפנינו, והרי אין כאן אלא ספק אחד והוה לן למיזל לחומרא, דלא דמי לספק נכנס אם לא נכנס שיש כאן שתי ספיקות כמו שכתבתי למעלה, ואפשר דמעמא הוא משום דאיכא חזקה דרוב בהמות והעופות בחזקת שאינם דרוסין הם, וגם רוב החיות בחזקת שאינם דרוסין, ועיין בשו"ע ס"ק ל"ב. וגם ספק כלב ספק ארי משום הכי אזלינן לקולא, אבל כשאין כאן האי ספק דכלב אלא שנכנס ארי ויש כאן ספק שמא דרם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יש לה, ונפקא מינה שאין צריך בדיקה אלא במקום שמבעבע דם דאם לא ניקב לפניו כשר, ואילו משום חשש דרוסה צריך לבדוק נגר כל החלל אם לא האדים הבשר כנגד המעיים, ונפקא מינה גם כן לשאר דינין ואין צורך לכותבם, שהרי אין לנו בודקין שאין לנו בקיאים בבדיקה, כן הוא מסקנת הפוסקים.

ודוקא שיש לפנינו ארי וכלב או ארי וקנה תולין בהם להקל, אבל אם בא לפנינו מבעבע דם ואין לנו יודעין במה נעשה תולין במצוי בין להקל בין להחמיר⁶⁷ כן הוא לדינא.

אולם לדין כל הבא לפנינו וצוארו מבעבע דם נוהגים לאוסרו שאין לנו בקיאים בבדיקה.

י. סימנים שנדלדלו ברוב

כבר התבאר לעיל דף מד: שסימנים שנפרדו זה מזה ברוב ארכן, או ברוב אורך מקום שחיטתו.

וכן אם נפרד אפילו אחד מהם ממקום חיבורו באורך הצוואר ברוב ארכו, או ברוב מקום שחיטתו.

ואפילו רק נקלף סביב התורבין רוב מקום חיבורו בצוואר.

כל זה יש לאסור, בין נעשה בשעת שחיטה, בין נעשה קודם שחיטה ונשחט אחר כך, יש ליתן עליו חומרי נבילות וחומרי טריפות, ואסורים הביצים וחלב שלהם, אפילו הי"ב חודש:

שוא לא דרס, אף על גב שיש כאן גם כן חזקת הנדרס שרובם אינם נדרסים, הרי רובה דרוב הדורסים דורסים הוא כנגדו, ובודאי דרוסה חשבינן לה כיון ששותקין בו ואולינן לחומרא, משא"כ כאן, דוק נראה לי.
⁶⁷ דע שיש ג' שיטות בדבר, לדעת הרמב"ם לעולם אזלינן לחומרא אפי' בספק שקול זולת אי איכא למיתלי טפי בהיתרא, ואי איכא כלבא ושונרא קמן תלינן לחומרא בשונרא, אבל אי ליתנהו קמן תלינן להיתרא, ולדעת הרשב"א אף בדאיתנהו קמן לעולם תלינן לקולא זולת היכא דליתנהו קמן ומצוי יותר א' מהם דאז אזלינן בתר המצוי, וחילוף זה אמיתי הוא גם לדעת הרמב"ם, ולדעת הרא"ה והר"ן אף בדליתנהו קמן ומצוי יותר אחד מהם תלינן בדבר אחר ולא תלינן בדרוסה, ולעיל בסי' כ"ט ס"ק א' הארכתי להוכיח דאף בספק שקול אזלינן לחומרא וכ"ש לגבי ספק דרוסה ולפיכך לענין דינא נקטינן חומרי דכולהו פירושי, פר"ח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

ונראה לי דיש להחמיר בנפרד הבשר שעל הסימן מהלחי ברובו, אפילו שהמיעוט במקום אחד, בדליכא הפסד מרובה.

וכדי למנוע שמוטה השכיח בתרנגולים יכול השו"ב ליזהר שלא יבא לידו כי בעת שתופס הסימנים אין לו להוריד הקנה ומקודם תפיסה יכול להעמיד הקנה במקומו⁶⁸.

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

**יא. בדרוסה עד שיאדים בשר כנגד בני מעיים נתמסמס הבשר
רואין אותו כאילו אינו ... כל שהרופא גורדו ומעמידו על
בשר חי**

הא דחוששין⁶⁹ לדרוסה היינו שלא להתיר בלא בדיקה, אבל אם בדקה כמו שיתבאר בסמוך ואינו מוצא בה רושם כשרה, ואפילו ודאי דרוסה יש לה היתר בבדיקה זו.

⁶⁸ דעת קדושים סוף סי' א' בדיני תשלומי השו"ב בד"ה גם
⁶⁹ שו"ע ונו"כ שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכיצד היא הבדיקה⁷⁰, שוחטין את הנדרס⁷¹ ובודקין אותו בכל חללו מכנגד המוח⁷² עד סוף היריכים מכל הי"ח טריפות, ואם נמצא רושם הדריסה כנגד אחד מן האברים שהבהמה נטרפת בהן טריפה, ואם לאו כשירה.

ואיזה הוא רושם הדריסה, אם האדים הבשר כנגד אחד מן האברים שהבהמה נטרפת בו אז היא טריפה, שהאדמומית הוא ארס הדורס וסופו לחלחל ולנקב כל האבר, ולכך אפילו באבר שאין נקב משהו פוסל בו אם נתאדם הבשר כנגדו טריפה.

וכן אם נתמסמם הבשר כנגדו ואפילו כנגד צומות הגידין, אף על גב דקשין הם אם נתמסמם הבשר כנגדם עד שנעשה כבשר שהרופא גוררו מהחבורה טריפה.

ציפורים קטנים⁷³ אין להם בדיקה, שאין אדמומית הארס ניכר בהם מפני שהם כולם אדומים, וכן דרוסת הנץ אין לו בדיקה, מפני שארס הנץ אינו אדום כל כך ואינו ניכר. כל מקום⁷⁴ שהוזכר בדיקה כגון דרוסה נפולה שבורה, בזמן הזה אין אנו נוהגין לבדוק שאין אנו בקיאים בבדיקה, ואסרינן מספק כל ריעותא הבאה לפנינו ששייך בה ספק טריפות, מכל מקום יש לה תקנה בשהייה, כיצד, הזכר משהינן ליה י"ב חודש⁷⁵, ואם

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם מז

⁷¹ באמת כן נראה דעת התוס' והפוסקים דהבדיקה היא דוקא לאחר שחיטה אבל בספרי כתבתי דעת רש"י פא"ט (דף נ"א ע"ב) דהבדיקה היא מבחוץ בעודה בחיים גבה וכריסה וצדה וכל שכנגד בני מעיים ואם האדים שם הבשר מבחוץ טרפה שודאי סופו לישרף לפני' עד שינקבו הבני מעיים ואם לא האדים מבחוץ א"צ שוב לבדוק וכשרה דכיון דלא ניכר הארס מבחוץ ודאי לא דרים ודוק כי קצרתי כיון דלא נ"מ מידי לדידן דאין אנו בקיאים. ש"ך שם לו

⁷² זהו דעת הרוקח ומביאו ב"י, וכ"כ הש"ך לזאבל הפר"ח האריך להוכיח וכתב דעיקר לדינא דא"צ לבדוק המוח ולא כנגד המוח אלא סגי בבדיקת הסימנין ע"ש.

⁷³ שו"ע ונו"כ יח

⁷⁴ שו"ע ונו"כ יט

⁷⁵ ש. כתב בת"ח כלל ע"ג דין ב' דבשנה מעוברת צריך י"ג חדש, וכ"כ בספר אפי רבכבי דף ע"ג ע"ב והביאו הש"ך, וכן גבי הנקה לקמן בס"י פ"ח ס"ל שאם נתעברה השנה נתעברה לתינוק, אבל הפר"ח האריך להוכיח שכל שיעורי חכמים שהוזכרו בלשון חדשים אין לחלק בין שנה פשוטה למעוברת שא"כ לא היה להם להזכיר י"ב חדש אלא שנה ע"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יחיה י"ב חודש בידוע שהוא כשר, דטריפה אינה יכולה לחיות י"ב חודש, והנקבה משהינן לה עד שתתעבר⁷⁶ ותלד⁷⁷, שאם היתה טריפה לא היתה מתעברת ויולדת.

בנקבת עוף ממתנין לה עד שתלד כל הבצים של טעינה ראשונה שהיתה טעונה בשעה שנולד בה הספק טריפות, ואם אחר כך תחזור ותטעון ותטיל בצים כשרה.

וצריך שתשהה בין סוף לידה מטעינה ראשונה לתחלת לידה של טעינה אחרונה כ"א יום שכן הוא זמן עיבורה, ואם תלד תוך כ"א יום לא מכשרינן לה, דשמא הוא עדיין מטעינה ראשונה, והוא הדין לתרנגולת שלא ילדה מעולם צריך שיהא מזמן שנולד בה הטריפות כ"א יום עד שתלד, שאל"כ שמא היתה טעונה בשעה שנולד בה הטריפות, ויש אומרים שכל שרואין בה ודאי טרפות אפילו נשתהא שנים עשר חודש והוא חי אסור, דסבירי להו דטריפה תוכל לחיות אלא שנאסרה מהלכה למשה מסיני.

יב. ההיא ריאה דכי הוּו מיתבי לה יתבה שפיר וכי הוּו מדלו לה הוּו ... ונפלה תילהי תילהי וטריפנא לה

ריאה⁷⁸ שנתמסמסה, דהיינו שנמצאת שלימה וכשתולין אותה תחתך ותיפול⁷⁹ התיכות התיכות טריפה.

יג. בקוץ עד שתינקב לחלל

קוץ או מחט שנמצא בחלל הבהמה או עוף, חיישינן שמא ניקב באחד מן המקומות שנקיבתן במשהו ואין לו היתר אפילו בבדיקה, שמתוך שהנקב דק אי אפשר לעמוד עליו, ולפיכך הא דאמרינן לעיל בקצת אברים שנקבו מצד אחד כשר כלב ועובי בית הכוסות וקורקבן, היינו דוקא שניקבו בקוץ

⁷⁶ דע שגם בבהמה צריך לידע שלא היתה מעוברת כשנטרפה שאם היתה מעוברת צריך להמתין עד שתתעבר פעם שנייה כמו בעוף ופשוט הוא.

⁷⁷ פי' אין צורך להשהות י"ב חודש אלא סגי בעיבור ולידה, אבל פשיטא דגם בנקבה מהני שהיית י"ב חדש. כתב רש"ל פא"ט סי' פ' דוקא תלוי בלידה אבל לא בעיבור לחוד דאפשר דתתעבר עיבור שלא תבא לידי לידה אלא תמות בו והביא ראיות ע"ש, והפר"ח האריך להוכיח שהעיבור ג"כ הוי ראייה ע"ש והיודע יבחר.

⁷⁸ שו"ע ונו"כ לו יא

⁷⁹ כתב הפר"ח ואף אם לא תפול אם הגיע ללקותא שהרופא גורדו ומעמידו על בשר חי הויא טריפה וכדאיתא בא"ט דף נ"ג וכדלקמן סי' מ"ח וכן מבואר בב"י סי' ל"ח ע"ש ופשוט הוא עכ"ל. כתב בהג"ה מהרי"ו מעשה שהביאו ריאה לפני ר' משה משנפחה נפלה ממנה התיכות חתיכות ולא יצא הרוח וצוה לנפחה בחוץ עד שנפל כל בשר הריאה וראה שהיה בפנים הריאה קרום חדש על הריאה ר"ל על הסמפונות והכשיר ע"כ יש לסמוך על זה וכדלקמן סי' ל"מ.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

או במחט שנכנסו דרך פנים או שניקבו על ידי חולי, אבל אם הוא בחוץ מחמת מחט או קוץ אפילו תחוב במקום שאין נקב פוסל בו טריפה, דשמא נקב במקום אחר במקום שנקב פוסל בו, ואם הוא ספק אם נעשה ע"י חולי או ע"י קוץ או מחט אזלינן לקולא, דהוי ליה ספק ספיקא, ספק ע"י חולי או ע"י קוץ, ואם תמצא לומר ע"י קוץ שמא לא נגע במקום שהנקב פוסל בו או שמא לא נקב עד החלל⁸⁰, והוא הדין כשנמצא הקוץ או המחט בחלל ואינה תחובה בשום מקום דטריפה מהאי טעמא.

מיהו אם הקוץ או המחט נקבו לפנינו ונכנסו מבחוץ תוך הדופן⁸¹, ונשחטה הבהמה ונמצא הקוץ תחוב בפנינו מדופן הבהמה לאחד מן האברים, נראין הדברים שלא ניקב במקום אחר, לפיכך אם פגע בלב וכיוצא בו ולא ניקב לבית חללו כשרה, אבל אם היא נתחבה באופן שיש לחוש שמא קודם שנתחבה לכאן כבר נקבה במקום אחר, יש להחמיר דשמא נקבה.

י. בסימנים עד שיאדימו סימנים עצמם

⁸⁰ רצה לומר ואף שנגע במקום שהנקב פוסל בו שמא לא ניקב עד החלל, כמו שלא נקב באבר זה עד החלל, ועיין לעיל סי' מ"ט ס"ג ובמ"ש שם בס"ק ו'. כתב רמ"א בהג"ה וכ"ש שיש להכשיר כהאי גוונא בניקב העור והבשר עד החלל ורצה לומר כהאי גוונא שספק הוא ממה נעשה או מחמת חולי או מחמת קוץ אזלינן לקולא, וכתב מהרש"ל פא"ט דמ"מ צריך בדיקה נגד הנקב, והבי"ח השיג עליו מהא דמכשרינן בספק אם נעשה ע"י מחט, ואין זו השגה דנהי דכשר מ"מ בדיקה בעי כיון דאיכא ריעותא לפנינו ש"ך. והמ"ז השיג עליו עיין בנה"כ שם תשובתו בצדו, ועיין לעיל סי' מ"ט סק"ו מ"ש שם בשם הפר"ח לענין האי דינא מה שכתב רמ"א וכ"ש שיש להכשיר בו. ואם אפשר להתברר אם הוא ע"י קוץ או מחמת עצמו אלא שאין החכם בקי זה לא מיקרי ספיקא וטריפה, דרכי משה.

⁸¹ כתב בד"מ דאפילו לא ראינו תחילה להיכן ניקב אלא כל שראינו שנכנס המחט מבחוץ עד הלב ותחובה עתה בלב תלינן דלא ניקב רק נגדו ולא במקום אחר וכשירה ודלא כהב"י ע"ש בב"י. אבל קשה לי דב"י כתב ולענין הלכה נקטינן כדברי הרשב"א להחמיר משמע ודלא כהטור דבניקב לפנינו סני, ובשו"ע כתב כדברי הטור. ואפשר לדחוק וליישב שחזר מזה ממה שכתב בב"י ונראה לו לפרש הרשב"א כדברי הטור וכד"מ כנ"ל, ומה שכתבו הד"מ והב"י והרשב"א והמרדכי פליגי ליתא, והעיקר כמ"ש הב"ח שמה שהצריך הרשב"א ניקב לפנינו הוא דאי לאו הכי חיישינן שמא דרך ושת נכנס ונקב וחזר ונכנס קצה אחד בלב וקצה הב' בדופן אבל כל שיש היכר מבחוץ בדופן הצלעות שידוע שבא המחט מחוץ לצד פנים ותקוע עדיין מקצתו בדופן פשיטא שמודה הרשב"א שהיא כשירה דמי מכוונה לחזור וליכנסו בדופן למקום שנכנסה בו מתחילה מבחוץ לחלל הגוף, וכן דעת מהרש"ל פא"ט סי' ע"ז ולזה הסכים הש"ך והכי נקטינן, פר"ח, ומבואר במרדכי שם דאין חילוק בין קופא לבר לקופא לגו ובין קמינתא לאלימתא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

והסימנים קשים הם אצל דריסה, הלכך אפילו אם האדים בשר כנגדם וה"ה
אם נתמסמס כנגדה מותר, עד שיאדימו הם בעצמם, ואז אסור אפילו האדים
הקנה⁸² בכל שהוא מפני שסוף הארס לשרוף רובו.

ומה שאמרנו⁸³ שדרוסה יש לה היתר בבדיקה היינו בעוף, בין בספק דרוסה בין בודאי
דרוסה, שיכול לבדוק הקנה מבחוץ ולשוחטו⁸⁴ ואח"כ יבדוק הוושט מבפנים שאין לו
בדיקה מבחוץ, והוא הדין בבהמה ובודאי דרוסה והוא שידוע שלא נדרסה כנגד
הסימנים, אבל בבהמה בספק דרוסה וכן בודאי דרוסה ונדרסה כנגד הסימנים לית לה
תקנה בבדיקה, שהרי הוושט אין לו בדיקה מבחוץ ויש לחוש⁸⁵ שמא ישחוט במקום
שהאדים הוושט ולא יהא מינכר אחר השחיטה וטריפה, שבדיקה לא מהני וכמו
שנתבאר לעיל סימן ל"ג, וצריך לבדוק מיד אחר הדריסה שאז יראה מיד אם הבשר
האדים מבחוץ, שאם לא יבדוק מיד יש לחוש שמא שינה מראיו מן הדריסה מבחוץ
והבריא ויורד ונוקב למטה ואינו ניכר מבחוץ.

⁸² ואף על גב דנקיבתו ברובו כדלעיל סי' ל"ד אפ"ה טריפה מפני שסוף הארס לשרוף רובו כדמסיק המחבר

⁸³ שו"ע ונו"כ יז

⁸⁴ ואף על גב דלכתחילה צריך לשחוט שני סימנים אף בעוף כדלעיל ר"ס כ"א הכא כיון שא"א בענין אחר
כדיעבד דמי.

⁸⁵ ואין לה תקנה למיבדק הקנה מבחוץ ולמישחט ואח"כ למיבדק הוושט מבפנים כמו בעוף, דבהמה צריכה
אף דיעבד שני סימנים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

